

СТРУКТУРА ЗАРЕЄСТРОВАННИХ ЦИФРОВИХ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Артамонова Н.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут» м. Харків*

Державна реєстрація авторських прав на твори, зокрема на цифрові об'єкти, регулюються Цивільним кодексом України, Законом України «Про авторське право і суміжні права», але не є обов'язковою. Усі зареєстровані об'єкти авторського права друкуються в офіційному бюлетені «Авторське право і суміжні права», який представлено на офіційному сайті Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (<https://me.gov.ua>) з 2012 р. і до тепер. Мета роботи – дослідити структуру цифрових об'єктів інтелектуальної власності та інтенсивність творчого потенціалу розробників.

В роботі досліджено структуру та інтенсивність реєстрації цифрових об'єктів інтелектуальної власності за даними офіційного бюлетеня «Авторське право і суміжні права» за 2012–2010 роки (всього проаналізовано 27 номерів). Загалом виявлено близько восьми тисяч зареєстрованих цифрових об'єктів авторського права. Серед яких 7225 комп'ютерних програм, 212 баз даних, 321 аудіовізуальних творів. Окремо слід відзначити такий об'єкт як сайт (понад 460), який окремо не представлений, а увійшов до комп'ютерних програм (більшість), або до творів образотворчого мистецтва. Що стосується оцінки творчої активності розробників цифрових об'єктів у динаміці, то можливо відзначити її зростання у 2018 р. (1083) та 2019 р. (1128) стосовно комп'ютерних програм та сайтів – 79 (2018 р.) та 91 (2019 р.), чого не скажеш про інші об'єкти. Що стосується баз даних, то сплески активності припадають на 2013, 2015–2016 та 2018 рр. Розробка та реєстрація аудіовізуальних творів найбільш активна у 2015 р. – 68, після якого відзначено зниження активності до 26 у 2018 р., але у 2019 р. з'явилася тенденція до зростання кількості свідоцтв до 48.

Дуже цікавим, на наш погляд, є інформація про передачу (відчуження) майнових прав від автора юридичної особи. Важко оцінити чи це службові твори, чи ні, але більшість договорів зареєстровано на юридичну особу. В середньому за кожним об'єктом інтелектуальної власності спостерігається така картина щодо реєстрації договорів про передачу майнових прав на твір, зокрема комп'ютерну програму – 21 %, базу даних – 16 %, сайт – 2 % та аудіовізуальний твір – 31 %. Крім того, при класифікації цифрових об'єктів авторського права багато авторів не враховують те, що більшість з них є складеними творами (як збірки), зокрема бази даних, веб-сайти, часто комп'ютерні програми. Деякі автори сайт відносять до літературного письмового твору.

Таким чином, можна підсумувати, що найбільш популярними цифровими об'єктами авторського права є комп'ютерні програми, куди найчастіше відносять і сайти, і бази даних. Немає сумнівів, що в найближчі роки інтенсивність їх розробки значно зросте.